

Wstęp

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych.

Podstawa prawną i merytoryczną programu są:

- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku wraz z nowelizacjami,
- Założenia Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grunwald
- Uchwała Rady Gminy w sprawie określenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Grunwald

Gmina z racji dysponowania wiedzą o problemach swoich mieszkańców oraz o dostępnych zasobach może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do społeczności. Działania te ujęte są w Gminnym programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Program adresowany jest do osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, ich rodzin, do dzieci i młodzieży oraz wszystkich, którzy doświadczają przemocy w rodzinie.

Ustawa o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi wymienia 5 szczegółowych zadań. W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, a w szczególności dla dzieci i młodzieży,
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykule 13 [1] i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cele gminnego programu

1. Kształtowanie postaw prozdrowotnych;
2. Podwyższenie progu wiekowego inicjacji alkoholowej;
3. Ochrona dzieci i młodzieży przed wchodzeniem w kontakty z substancjami psychoaktywnymi, uzależnieniem się;
4. Zmniejszenie rozmiaru szkód jakich doznają młodzi ludzie w związku z sięganiem po alkohol;
5. Zwiększenie ilości osób podejmujących leczenie we wczesnej fazie choroby alkoholowej;
6. Poprawa sytuacji psychospołecznej osób współuzależnionych poprzez zwiększenie liczby osób korzystających z profesjonalnej pomocy;
7. Wzrost wiedzy mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji sięgania po środki uzależniające;
8. Zwiększenie wiedzy osób pracujących w obszarze przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień;
9. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa w związku z handlem napojami alkoholowymi;
10. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
11. Poprawa funkcjonowania zdrowotnego i społecznego osób uzależnionych utrzymujących abstynencję;

Zadania własne Gminy

ZADANIE I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

1. Prowadzenie Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.
 - przyjmowanie zgłoszeń dotyczących nadużywania alkoholu,
 - zbieranie informacji z GOPS, Policji, ośrodka zdrowia, szkół dotyczących poszczególnych spraw;
 - przeprowadzanie testów AUDIT,
 - prowadzenie rozmów motywujących do leczenia,
 - prowadzenie dokumentacji związanej z powyższymi sprawami,
 - współpraca z GK d/s PiRPA, Policją i Sądem Rejonowym w Ostródzie.
2. Dofinansowanie pogłębionych programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu realizowanych w placówkach odwykowych.
3. Zakup literatury fachowej (książki, czasopisma).
4. Finansowanie dodatkowych poza szpitalnych programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych (trening asertywności, trening radzenia sobie ze złością, nawrotami, program rozwoju osobistego).

Odpowiedzialny za realizację: Pełnomocnik Wójta d/s PiRPA, członkowie GK d/s PiRPA.

ZADANIE II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy Psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

1. Kontynuowanie działalności punktu dla ofiar przemocy w rodzinie:
 - przyjmowanie zgłoszeń dotyczących nadużywania alkoholu i stosowania przemocy w rodzinie,
 - udział w zespole interdyscyplinarnym d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - pomoc psychoedukacyjna ofiarom przemocy,
 - porady prawne związane z przemocą domową,
 - prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia lub ograniczenia spożycia alkoholu osób wobec których w związku z nadużyciem alkoholu interweniowała policja.
2. Dofinansowanie Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie osobom pracującym w tym obszarze.
3. Zakup materiałów, publikacji, ulotek do popularyzacji wiedzy na temat pomocy ofiarom przemocy.
4. Dofinansowanie programów warsztatowych dla rodzin z problemem uzależnień.
5. Wspieranie świetlic wiejskich w organizowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
6. Wspieranie procedury „Niebieskie Karty”.

Odpowiedzialni za realizację: Pełnomocnik Wójta d/s PiRPA, członkowie GK d/s PiRPA.

ZADANIE III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

1. Dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA na terenie placówek oświatowo – wychowawczych.
2. Współorganizowanie oraz dofinansowanie lokalnych imprez w szczególności dla dzieci i młodzieży promujących idee abstynencji.
3. Dofinansowanie szkoleń specjalistycznych z zakresu pracy z młodzieżą organizowanych dla pedagogów, nauczycieli, instruktorów, którzy zadeklarują gotowość podjęcia pracy profilaktycznej.
4. Wdrażanie programów profilaktyczno- interwencyjnych dla młodzieży upijającej się.
5. Podejmowanie działań edukacyjnych dla rodziców (warsztaty).
6. Współfinansowanie programów profilaktycznych i doposażenie świetlic na terenie gminy Grunwald szczególnie tych, które opiekę dla dzieci młodzieży zagrożonych patologią organizują w dni wolne od nauki.

Odpowiedzialny za realizację: Pełnomocnik Wójta d/s PiRPA, członkowie GK d/s PiRPA.

ZADANIE IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

1. Współpracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z następującymi podmiotami:
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gierzwałdzie,
 - Gminny Ośrodek Kultury w Gierzwałdzie,
 - Posterunek Policji w Stębarku,
 - Sąd Rejonowy w Ostródzie,
 - Szkoły na terenie Gminy Grunwald,
 - Poradnia Leczenia Uzależnień w Ostródzie
 - Oddziały Uzależnień na terenie województwa warmińsko-mazurskiego,
 - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Kościoły różnych wyznań.
2. Nieodpłatne udostępnienie lokalu dla grup wsparcia.
3. Pomoc specjalistyczną oraz realizację przedsięwzięć wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych i ich rodzin.
4. Dofinansowywanie zakupu materiałów i sprzętu niezbędnego do realizacji programów i imprez przeprowadzanych przez organizacje pozarządowe w ramach gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych.

Odpowiedzialny za realizację: Pełnomocnik Wójta d/s PiRPA.

ZADANIE V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

1. Współpraca z policją w zakresie przestrzegania prawa dotyczącego spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
2. Kontrolę punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych prowadzonych przez Policję i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Indywidualne interwencje i pouczenia właścicieli sklepów dotyczące nieprawidłowości sprzedaży alkoholu.
4. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Odpowiedzialni za realizację: Zespół d/s kontroli punktów sprzedaży.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji oraz pełnomocnika

1. Finansowanie prac Gminnej Komisji d/s Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - wynagrodzenie zryczałtowane za udział w posiedzeniu Komisji dla członków w wysokości 15% najniższego wynagrodzenia,
 - wynagrodzenie zryczałtowane za udział w posiedzeniu Komisji przewodniczącemu i sekretarzowi komisji w wysokości 30% najniższego wynagrodzenia,
 - wynagrodzenie zryczałtowane za udział w rozprawie sądowej o zobowiązanie do leczenia odwykowego dla członków komisji w wysokości 10% najniższego wynagrodzenia,
2. Finansowanie Pełnomocnika Wójta d/s PiRPA (umowa o dzieło).
3. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z wyjazdami na szkolenia, warsztaty, sympozja i konferencje związane z profilaktyką uzależnień zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju,
4. Podstawą do każdorazowej wypłaty wynagrodzenia za prace w Komisji jest lista obecności, natomiast w przypadku kontroli przestrzegania przepisów ustawy – podpisany przez członków zespołu protokół zbiorczy z przeprowadzonej kontroli.

Oczekiwane efekty

W roku 2013 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skupi się w głównej mierze na kształtowaniu postaw prozdrowotnych i wypracowaniu modelu pomocy rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy.

Objęcie oddziaływaniem profilaktycznym i publicznym dużej ilości dzieci i ich rodzin daje nadzieję na zmianę ich stylu życia. Mocna i dobrze funkcjonująca rodzina to najlepszy czynnik chroniący dzieci i młodzież przed wchodzeniem w uzależnienia. Pilotażowo przeprowadzone warsztaty z zakresu umiejętności wychowawczych doprowadzą do wzmocnienia współpracy między szkołą a rodzicami i poprawią relacje w rodzinie.

Skuteczna realizacja programu wymaga ścisłej współpracy wszystkich instytucji i osób stykających się z problemem alkoholowym i narkotykowym.

Uwagi końcowe

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gierzwałdzie jest ciałem opiniującym, inicjującym i koordynującym wykonanie zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Grunwald na 2013 rok
2. Środki finansowe niezbędne do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2011 r. wpisane są w dziale 851 – ochrona zdrowia rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Zgodnie z art. 18 {2} ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane będą jedynie na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych **i nie mogą być przeznaczone na inne cele.** Oznacza to, że środki finansowe nie wykorzystane w danym roku budżetowym powinny zostać uchwałą Rady Gminy (na podstawie art. 263 ustawy o finansach publicznych) zamieszczone w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego i są przeznaczone w następnym roku na realizację gminnego programu.